

اولین کنفرانس بین المللی مطالعات مدیریت، فرهنگ و هنر

۱۵ اردیبهشت ۱۴۰۲ - تهران

1st International Conference on Management Studies, Culture & Art

5 May 2023 | Tehran

با امکان صدور گواهی نامه بین المللی

مدیریت و ارتقای توانمندی خواندن قرآن در کلاس درس ابتدایی

مهدی عابدینی

دانشجوی آموزش ابتدایی دانشگاه فرهنگیان، پردیس آیت الله خامنه ای، گرگان، ایران
Mmahdiabedini523@gmail.com

محمد مهدی منادی

مسئول دفتر نهاد مقام معظم رهبری در دانشگاه فرهنگیان استان گلستان، ایران
Monadi62@yahoo.com

مهدی عابدی

دانشجوی آموزش ابتدایی دانشگاه فرهنگیان، پردیس آیت الله خامنه ای، گرگان، ایران
m.abedi13831698@gmail.com

1

چکیده

هدف این پژوهش بهبود نتایج یادگیری و توانایی خواندن قرآن در دانش آموزان مقطع ابتدایی بود. برای غلبه بر این موضوع، مروری نظام مند بر روی مقالات مرتبط با روش های مورد استفاده برای بهبود توانایی خواندن قرآن انجام شد. در حالی که آموزش قرآن بر اساس روایات برای هر مسلمان یک واجب است؛ اما مشکل این است که آیا استفاده از قرآن در ایجاد مهارت خوب خواندن مؤثر می باشد؟ برای مؤسسات آموزشی اسلامی، فراگیری قرآن باید یک برنامه شاخص باشد. با این حال در واقعیت، بسیاری از والدین از ناتوانی فرزندانشان در خواندن صحیح قرآن شکایت دارند. نگارنده سعی دارد با استفاده از روش تجوید قرآن، از روش یادگیری قرآنی استفاده کند که هوش و مهارت های دیداری، شنیداری و حرکتی را بهینه می کند. نتایج حاکی از آن می باشد که استفاده از روش تجوید و ترتیل در یادگیری قرآن باعث بهبود توانایی خواندن قرآن در دانش آموزان مقطع ابتدایی می شود.

واژگان کلیدی: توانایی خواندن، قرائت قرآن، روش تجوید، روش ترتیل^۴

مقدمه

قرآن کتاب آسمانی مسلمانان است که خداوند سبحان بر حضرت محمد صلی الله علیه و آله نازل فرموده که در عین حال که معجزه ایشان است، عاملی برای رحمت بر انسان ها و هدایت آنها معرفی شده است. که بر تمام جنبه های زندگی حاکم است. افرادی که همیشه با قرآن هدایت می شوند، در محیطی زندگی می کنند که قرآن آنها را به مناسب ترین راه هدایت می کند و به مؤمنانی که عمل صالح انجام می دهند مژده می دهد که برایشان اجر و پاداش بزرگی خواهد بود. مطالعات نشان می دهد که

¹ - Ability to read

² - Quran reading

³ - Tajweed method

⁴ - Tertile method

اولین کنفرانس بین المللی مطالعات مدیریت، فرهنگ و هنر

۱۵ اردیبهشت ۱۴۰۲ - تهران

1st International Conference on Management Studies, Culture & Art

5 May 2023 | Tehran

با امکان صدور گواهی نامه بین المللی

استفاده از تکنیک آموزشی و انتخاب روش توسط معلمان از جمله کلیدهای اجرای موفقیت آمیز فرآیندهای آموزشی می باشد (نوه، ۱۳۸۳؛ عبدالله، ۱۳۸۶؛ انگکیزار و همکاران ۱۳۹۰؛ یوسنیتا و همکاران، ۱۳۹۰).

آموزش یکی از جنبه های مهم زندگی انسان است. البته بین افراد تحصیل کرده و بی سواد تفاوت وجود دارد. بدون آموزش، انسان ها نمی توانند خود را توسعه دهند (الحمد الدین و همکاران، ۱۳۹۶). اولین سرمایه در تحصیل، توانایی خواندن جدا از نوشتن و شمارش است. خواندن یکی از جنبه های مهم در تحصیل است که یک مهارت اساسی انسان است (کورنیامان و نویانا، ۱۳۹۴). با مطالعه می توان به اطلاعات پی برد و در عین حال اطلاعات را به دیگران منتقل کرد. مؤسسات تعلیم و تربیت اسلامی، کاربرد یادگیری قرآن را به یک ضرورت تبدیل می کنند. زیرا مؤسسات تعلیم و تربیت اسلامی بر پرورش و فراگیری قرآن تمرکز دارند. روش تجوید^۱ یادگیری را برای دانش آموزان به کار می گیرد تا بتوانند الگوها و نحوه خواندن سریع قرآن را درک کنند. چنان که در اولین سوره قرآن به خواندن صحیح قرآن توصیه شده است. اکثر عبادات در اسلام متضمن خواندن آیه یا آیاتی از قرآنی است (اردینسیاه و سلیمان، ۱۳۹۶). مشکل این است که برخی از والدین از توانایی فرزندانشان که در خواندن قرآن تسلط ندارند گلایه دارند. در این میان، توانایی خواندن قرآن نیاز اساسی کودکان برای حمایت از آغاز فرآیند یادگیری است (پرتیو، ۱۳۹۴). مهارت های خواندن باید از سنین پایین در یادگیری مورد تاکید قرار گیرد تا بتوان گفت معیاری برای موفقیت تسلط بر زبان است (غنی و همکاران، ۱۳۹۰). مهارت های خواندن می تواند دانش آموزان را به جمع آوری اطلاعات از منابع اطلاعاتی تشویق کند. از طرفی، فرآیند یادگیری به روش صحیح در اجرای یادگیری نیاز دارد. از این رو، روش تجوید تأثیر بسزایی در دستیابی به اهداف آموزشی دارد. انواع روش های یادگیری قرآن که در حال حاضر در حال توسعه هستند، می توانند راه حل هایی را برای توانایی خواندن دانش آموزان در مدرسه برای جامعه فراهم کنند. شما به عنوان یک مربی فقط به مطالب توجه نمی کنید بلکه به روش هایی که باید در انتقال مطالب استفاده کنید نیز توجه می کنید. بنابراین، روش یادگیری مناسب، نتیجه فرآیند یادگیری دانش آموز را تعیین می کند. روش ترتیل یکی از روش هایی است که توسط غزلی در اوایل سال ۹۳ برای کمک به دانش آموزان در یادگیری سریعتر و آسان تر خواندن و نوشتن قرآن انجام شد. توسعه این روش به عنوان جایگزینی برای پدیده آموزش قرآن است که تمایل به یکنواختی، خلاقیت کمتر و بی توجه به نوآوری دارد. برعکس، استفاده فعال و خلاقانه از یک روش می تواند علاقه دانش آموزان را به فرآیند آموزشی برانگیزد (غزلی، ۱۳۸۷). علاوه بر آن که قرآن برای زندگی انسان برکت می آورد (مخدلری و اوتامی، ۱۳۸۰) و این وظیفه هر مسلمانی است که آن را بیاموزد و در آن تأمل کند (مجاب، ۱۳۹۲؛ اسحاق و همکاران، ۱۳۹۵)؛ برای مسلمانان مهم است که قرآن را با دقت بخوانند (هاشم، ۱۳۹۳؛ سیافرل و یوماس، ۱۳۹۵؛ سای، ۱۳۹۶). سوره اسراء آیه ۹، می فرماید: مطالعات متعددی نشان داده است که در روش های مختلف مورد استفاده معلمان در آموزش قرآن، مدت زمان صرف شده برای مطالعه آن، جای پیشرفت وجود دارد. برای شناسایی اشتباهات دانش آموزان در تلاوت قرآن از روش های مختلفی استفاده شده است. مثلاً در یکی از کشور های جهان، دانش آموزان با استفاده از روش صوتی، که روشی برای تشخیص خودکار خطاها است، به یادگیری قرآن می پردازند (لی و گلس، ۱۳۹۰). این روش تأثیر مثبتی در بهبود آموزش روخوانی قرآن دارد و خطاها را به طور جامع تری شناسایی می کند. علاوه بر این، روشی نیز وجود دارد که مبتنی بر مقایسه با استفاده از الگوریتم های برنامه نویسی پویا است؛ یعنی این روش با مقایسه بین تلفظ صحیح و تلفظ مورد ارزیابی استفاده می شود (آریانی، ۱۳۹۶).

2

^۱ تجوید در لغت به معنی تکمیل، تحسین و نیکو گردانیدن است که در اصطلاح به روان و صحیح خواندن قرآن کمک می کند همچنین آوای هر حرف به تنهایی یا در کنار حروف دیگر پرداخته می شود.

اولین کنفرانس بین‌المللی مطالعات مدیریت، فرهنگ و هنر

۱۵ اردیبهشت ۱۴۰۲ - تهران

1st International Conference on Management Studies, Culture & Art

5 May 2023 | Tehran

با امکان صدور گواهی نامه بین‌المللی

این مطالعات نشان می‌دهد که روش‌های متعددی برای کشف اشتباهات و فرآیند آموزش روخوانی قرآن استفاده شده است (آریف، ۱۳۹۶؛ خدری و همکاران، ۱۳۹۷).

مراحل خواندن قرآن

الف) بخش خوانی: در این مرحله، دانش آموز با دیدن هر بخش از کلمه، آن را می‌خواند. بدیهی است در این حالت، خواندن هر بخش از کلمات یا عبارات، با مکث اندکی بین هر بخش انجام می‌شود. نکته قابل توجه در این مرحله آن است که دانش آموز با دیدن هر بخش، همان بخش را بخواند، نه آنکه تمام بخش‌های کلمه را در ذهن خود مرور کند، تا پس از جمع کردن آنها کلام را یک باره بخواند؛

ب) شمرده خوانی: به معنای خواندن بخش‌های کلمات به آرامی و بدون مکث بین هر دو بخش است. در این مرحله، دانش آموزان با تمرین و تکرار، بر حسب استعدادشان به طور طبیعی از بخش خوانی به شمرده خوانی دست می‌یابند؛

ج) روان خوانی: به معنای خواندن کلمات و عبارات به صورت روان و با سرعت معمولی است. در این مرحله، دانش آموزان با تمرین و تکرار از شمرده خوانی به روان خوانی ارتقاء می‌یابند.

3

آموزش قرآن باید در دو سو انجام شود، از یک سو همه حیطه‌های یادگیری را شامل شود به ویژه بر حیطه عاطفی که متکفل ایجاد و تقویت انس و علاقه دانش‌آموزان به قرآن و یادگیری آن است، تأکید شود؛ و از سوی دیگر، همه نکات ضروری آموزش قرآن مانند روخوانی، روان خوانی و توانایی درک آیات ساده قرآنی و تدبر در آیات الهی در حد امکان رعایت شود.

نقش مدیریت آموزش در ارتقای فرهنگ سواد قرآنی

دیدگاه غالب برنامه آموزشی یک ملت این است که هر چه آموزش یک ملت بهتر باشد، کیفیت خود ملت نیز بیشتر است (زین و همکاران، ۱۳۹۹). این مهم مرهون سیستم مدیریت کیفیت قوی است که برای شکل‌گیری یک مدرسه خوب مورد نیاز است. کیفیت قوی نیز برای یک مدرسه خوب مورد نیاز است. همچنین آموزش و پرورش به عنوان رکنی است که به رشد شخصیت و موفقیت در منابع انسانی کمک می‌کند. تلاش برای افزایش کیفیت آموزش همچنان اولویت اصلی در توسعه است (سیاریف الدین و همکاران، ۱۳۹۹). از همین منظر، سواد فرهنگی یکی از برنامه‌های آموزشی با کیفیت است؛ زیرا ترویج سواد در مدارس تضمین می‌کند که نسل‌های آینده کشور اطلاعات را حفظ کرده و انواع بینش‌ها را به دست می‌آورند. مدیران، مربیان، کارکنان آموزش و پرورش، ذینفعان و دانش‌آموزان، همه اجزای مهم مدارس به عنوان نهاد هستند. تاریخ اولیه ایجاد سنت سوادآموزی در اسلام را می‌توان به زمان حضرت محمد صلی الله علیه و آله، با روند جمع آوری و نگارش قرآن توسط عثمان بن عفان به عنوان یک سند مرجع جهانی، ردیابی کرد. حتی اگر روند نوشتن در آن زمان نمی‌توانست بی‌عیب باشد. ایجاد سواد در ابعاد مختلف قرآن، از وظایف خدا و رسولش است. سواد الهی را می‌توان به سواد فرمان خدا دانست. سواد الهی با خواندن احکام و همچنین خواندن حروف، اعداد همراه است (مجید، ۱۳۹۷). سواد دستور پیامبر است، به معنای نوشتن است که می‌توان از آن به عنوان سواد نبوی یاد کرد.

فرهنگ سوادآموزی منبع عالی برای نوشتن و خواندن خلاق برای همه اعضای جامعه، به ویژه دانش‌آموزان است. سوادآموزی یکی از پروژه‌های مهم مدرسه مفتاح العلوم است. ولی و جوانان امروزی از سادگی کسب دانش از طریق ابزارهای دیجیتالی متعدد سود می‌برند. روال خواندن، نوشتن و تحقیق در مطالب قرآن از طریق سازگاری با تغییرات جهانی را تشکیل می‌دهد. آیات علق ۱ تا ۵، القلم آیه ۱، کهف ۱۰۹، بقره آیات ۷۸ تا ۷۹، عنکبوت آیات ۴۸ تا ۴۹ و بقره آیه ۲۸۲ از جمله آیاتی

اولین کنفرانس بین‌المللی مطالعات مدیریت، فرهنگ و هنر

۱۵ اردیبهشت ۱۴۰۲ - تهران

1st International Conference on Management Studies, Culture & Art

5 May 2023 | Tehran

با امکان صدور گواهی نامه بین‌المللی

هستند که حامل پیام سواد هستند. سه عبارت در قرآن وجود دارد که معنای قرائت را نشان می‌دهد: القراء، تلاوت و ترتیل. برخی از آیات قرآن مانند آیه اول العلق، آیه چهارم المزمّل به «تلاوت» ترجمه شده است.

تحقیقات انجام شده توسط (مجید، ۱۳۹۷)، در مجله تحقیقاتی خود در مورد مدیریت فرهنگ در ارتقای کیفیت آموزش در مدارس ابتدایی توضیح می‌دهد که بهبود کیفیت و گسترش ایده آل آموزش باید شامل چندین شاخص باشد مانند: الف) کفایت منابع آموزشی از نظر کیفیت پرسنل آموزشی، هزینه‌ها و امکانات یادگیری، ب) کیفیت فرآیند تدریس و یادگیری که دانش‌آموزان را به یادگیری مؤثر تشویق می‌کند، ج) کیفیت محیط یادگیری. کیفیت به عنوان تطابق با مشخصات تعریف می‌شود. به عنوان مثال، زمانی که محصولی با هدف استاندارد توافق شده مطابقت داشته باشد، کیفیت خوبی در نظر گرفته می‌شود (لاکسونو، ۱۳۹۹). مدیریت کیفیت آموزش نقش اساسی در تقویت فرهنگ سواد قرآنی مدارس دارد. سوادآموزی در مدارس و سوادآموزی مستقل هر دو از انواع سودمند مشارکت هستند. با توجه به (سوکایسیچ و همکاران، ۱۳۹۹) نوشتن و خواندن به عنوان سواد آموزشی اهمیت فزاینده‌ای پیدا کرده است؛ زیرا گذشت زمان باعث پیشرفت‌های تکنولوژی شده است که هر انسانی مهارت‌های نوشتن و خواندن را تمرین کند. مربیان زمانی که مدرسه را شروع می‌کنند به دانش‌آموزان یاد داده می‌شود که بخوانند و سپس آنرا یادداشت کنند. بر اساس یافته‌های (فیتریان، ۱۳۹۶)، نوشتن فعالیت است که هم سازنده و هم بیانگر مفهومی است. توانایی‌های نوشتن به طور طبیعی به وجود نمی‌آیند؛ بلکه آنها باید از طریق تمرین زیاد و به طور منظم به دست آیند. او در جای دیگر بیان داشته، نوشتن بیان افکار فرد است که ارتباط دو سویه، یعنی ارتباط بین نویسنده و خواننده (دهنده و گیرنده) را ارتقا می‌دهد. ممکن است با خواندن آثار دیگران نظرات آنها را درک کنیم.

بر اساس یافته‌های مشاهدات محقق، دشواری مربیان در مدیریت یا به کارگیری فرهنگ سواد قرآنی به دلیل کمبود اساتید متخصص در زمینه فراگیری معارف قرآن بوده است. معلمان و مدارس صرفاً مطالبات عمومی یادگیری را مطابق با برنامه درسی و ویژگی‌های دانش‌آموزان مدرسه اسلامی مفتوح‌العلوم که خلاقیت کمتری در ترویج سواد قرآنی مدارس دارند، ایجاد کرده و تغییر داده‌اند. مسئله این است که ظرفیت مربیان برای تسلط بر معارف قرآن محدود شده است، بنابراین برنامه فرهنگ سواد قرآنی از اولویت کمتری در روند تهذیب سواد قرآنی در مدرسه اسلامی برخوردار است. علاوه بر این، هیچ برنامه آموزشی مشخصی در ارتباط با فرهنگ سواد قرآنی وجود ندارد که همه مربیان در آن مشارکت داشته باشند، به همین دلیل است که معلمان نتوانسته‌اند به درستی برنامه را برای توسعه فرهنگ سواد قرآنی در مدرسه اسلامی به کار گیرند. برخی از مربیان به دلیل فقدان تخیل ایجاد سواد در سایر موضوعات تدریس شده در مدارس، هنوز علاقه‌ای به سواد ندارند. هیچ تمایلی برای تقویت بیشتر محتوای موضوع با مرتبط کردن آن با سواد و خلاقیت در قالب شغل واقعی وجود ندارند. پژوهشگران بر این باورند که فرآیند یادگیری در مدارس با مدیریت کیفی آموزش و پرورش در ارتقای فرهنگ سواد قرآنی همراه است که تنها برخی از معلمان متخصص در زمینه قرآن هستند که سواد قرآنی را برای دانش‌آموزان تسهیل می‌کنند، زیرا سایر معلمان فارغ‌التحصیل هستند.

روش‌های کاربردی برای خواندن قرآن

الف) ارتقای توانایی خواندن قرآن در دانش‌آموزان

پیشرفت دانش‌آموزان با دو آزمون «پیش‌آزمون» و «پس‌آزمون» مشخص می‌شود پیش‌آزمون قبل از اجرای روش ترتیل و پس‌آزمون پس از اجرای روش به مدت یک ماه انجام می‌گردد. چهار شاخص وجود دارد که در طول دو آزمون اندازه‌گیری

اولین کنفرانس بین المللی مطالعات مدیریت، فرهنگ و هنر

۱۵ اردیبهشت ۱۴۰۲ - تهران

1st International Conference on Management Studies, Culture & Art

5 May 2023 | Tehran

با امکان صدور گواهی نامه بین المللی

می شود، یعنی؛ (الف) صحت تلفظ حروف عربی، (ب) درستی طول هجای عربی، (پ) درستی توقف و تکرار جزء یک آیه خاص (وقف و ابتداء)، (ت) فن خواندن در ترتیل.

روش های متعدد یادگیری قرآن مکمل یکدیگر اند. این امر، انتخاب روش مورد استفاده را برای افراد آسان تر می کند؛ زیرا اصولاً هیچ روشی وجود ندارد که شکست بخورد و به ثمر نرسند، به شرطی که با صداقت کامل انجام شود. با این حال، تلاش ها برای یافتن مدل های جدیدی که کارآمدتر، مؤثرتر، سرگرم کننده تر که بتوانند تفکر سیستماتیک را تحریک کنند، نیاز به توسعه مداوم دارد. این روش به طور گسترده توسط برخی افراد استفاده می شود. روش تجویدی از رسم عثمانی قرآن به عنوان مبنایی برای توسعه ارتقای کیفیت فکری، عاطفی و معنوی به روشی آسان و قابل قبول برای همه گروه ها تبدیل شده است.

ساختار تحلیلی مصنوعی (SUS) روشی است که با انتقال کل و سپس جستجوی یک تابع خاص از هر قسمت آغاز می شود. روش های تحلیلی ساختاری ترکیبی می تواند دانش آموزان را به مشارکت فعال تحریک کند، زیرا دانش آموزان علاوه بر گوش دادن، تلاوت و یادداشت برداری از وسایل کمک آموزشی نیز استفاده می کنند (الیستو و همکاران، ۱۳۹۶). روش تجوید همچنین از ترکیب روش های یادمانی به عنوان شکل گیری مفهوم اولیه برای تقویت حافظه دانش آموزان به کار گرفته می شود. این روش می تواند دانش آموزان را برای شکل گیری درک مفهومی جدید تربیت کند (آردی، ۱۳۹۴). هر دانش آموز می تواند ارتباط بین هر حرف با حروف یا هر کلمه با کلمات در هر جمله را بداند و درک کند. روش یادمانی می تواند دانش آموزان را در توانایی به خاطر سپردن و تجزیه و تحلیل مستقل مطالب تسهیل کند، به طوری که دانش آموزان بتوانند بدون اینکه مدام توسط معلم راهنمایی شوند، این کار را خود به تنهایی انجام دهند. روش تجوید بسته بندی هر دو می تواند یادگیری را فراهم کند که مهارت های حرکتی کودکان را برای دنبال کردن حرکات و کف زدن با خوشحالی تحریک کند (اولین، ۱۳۹۰). معلم فرآیند یادگیری را انجام می دهد و همچنین دانش آموزان را آموزش می دهد تا به تفکر تحلیلی انتقادی و سیستماتیک عادت کنند. در اصل خواندن، چیز پیچیده ای است که شامل چیزهای زیادی است؛ نه فقط خواندن نوشتار، بلکه شامل فعالیت های بصری، تفکر، روان-زبانی و فراشناختی است (کورنیامان و نویانا، ۱۳۹۴). روش تجدید یادگیری مفرح را در قالب انواع کف زدن و لحن ارائه می دهد، این امر باعث می شود دانش آموزان بدون اینکه متوجه شوند تمام حروف حجائ را به خاطر بسپارند و سریعتر بخوانند. علاوه بر تلاوت و حفظ، جنبه ای که از اهمیت کمتری برخوردار نیست و باید مورد توجه قرار گیرد، پرورش ارزش های شخصیتی است که در زبان دینی، اخلاق نامیده می شود. اخلاق یک اصطلاح عربی است که به اعمال خوب، اخلاق و رفتار خوب اشاره دارد که می تواند به عنوان الگوی خوب برای دیگران مورد استفاده قرار گیرد.

اجرای روش ترتیل در کلاس مقطع ابتدایی

ترتیل در لغت به معنای اتباع بعضی از بعضی منظم است. خداوند متعال می گوید قرآن را آهسته و آرام بخوان و حرف را از حرف بعدش جدا اداء کن. خداوند متعال کلامش را امر به فعل ترتیل ختم نکرده است. ترتیل یعنی خواندن قرآن به شکل صحیح، شمرده همراه با تدبیر و همراه با تحسین صوت می باشد. برخی از اهل معرفت در مورد مرتبه ترتیل چنین می فرمایند: قرآن را طوری تلاوت کنید که عقل، زبان و قلب باهم مشترک باشند، زبان تصحیح حروف، عقل تدبیر به معانی و قلب تأثر و پند پذیری را انجام دهد. یکی از عوامل محوری برای نتایج چشمگیر و موفقیت آمیز یادگیری قرآن، انتخاب روش مناسب بر اساس سوابق مختلف دانش آموزان است. با توجه به یافته های پژوهش، مشخص شد که روش ترتیل در ارتقای توانمندی دانش آموزان در خواندن قرآن موفق است. صرفاً می توان نتیجه گرفت که یک روش، زمانی مؤثر خواهد بود که مواد آموزشی و دستورالعمل ها از

طریق تکنیک‌های مختلف ارائه شوند. در چارچوب پژوهش، ارائه مطالب به روش ترتیل از طریق فعالیت‌های خواندن، نوشتن و تلاوت قرآن انجام می‌شود. نکته جالب توجه دیگر آن که این روش در مقایسه با سایر روش‌های آموزش قرآن کاملاً متفاوت است این تمایز را می‌توان از طریق خواندن، نوشتن و تلاوت قرآن مشاهده کرد. ترتیل می‌خواهد که قاری قرآن را کاملاً تجویدی تربیت کند. روش تحقیق یعنی با سرعت خیلی کم قرائت انجام شود. فعالیت‌های کتابت و تصحیح را می‌توان آخرین راه‌های آموزش قرآن دانست که در سایر روش‌ها به دست نمی‌آید. آموزش صرفاً تلاوت صحیح کتاب آسمانی به دانش‌آموزان نیست، بلکه نحوه تلاوت قرآن به روش ترتیل است.

نتیجه‌گیری

یادگیری قرآن به روش تجوید در رشد توانایی‌های دانش‌آموزان با توجه به هدف مورد انتظار بسیار مفید است. روش تجویدی از دو رویکرد ترکیبی تحلیلی ساختاری و یادمانی استفاده می‌کند که منجر به افزایش سریع توانایی قرآن‌آموزان می‌شود. اجرای این دو روش به طور مشترک مفهوم یادگیری سرگرم‌کننده را برای دانش‌آموزان در سنین پایین موثر می‌کند. از آنجایی که هر کودکی تمایل به حرکت و بازی دارد، می‌توان یادگیری را در یک بازی سرگرم‌کننده گنجانده تا بهترین جایگزین باشد. روش تجویدی مفهومی کاربردی در فهم علائم نگارشی، کلیدواژه‌ها در قالب‌های کلمه و جمله و نیز دانش تلاوت در قرآن دارد. به طوری که دانش‌آموزان بتوانند به سرعت یاد بگیرند که چگونه هر جمله در قرآن را به طور مؤثر و کارآمد بخوانند. روش ترتیل هم می‌تواند به عنوان یک روش جایگزین در یادگیری قرآن برای دانش‌آموزان مورد استفاده قرار گیرد. در واقع، عوامل مختلفی در موفقیت فرآیند یادگیری نقش دارند، مانند معلمان، نگرش ملایم دانش‌آموزان در فرآیند یادگیری، انگیزه معلم هنگام تدریس و علاقه دانش‌آموزان به فرآیند یادگیری. با این حال، حساسیت معلم در انتخاب روش مورد استفاده نیز تعیین‌کننده موفقیت فرآیند یادگیری انجام شده خواهد بود. نگارنده با اشاره به نتایج این پژوهش، معلمان معارف اسلامی به ویژه معلمان قرآن را به استفاده از روش ترتیل و تجدید توصیه می‌کند، زیرا به اثبات رسیده است که این دو روش مهارت خواندن قرآن در دانش‌آموزان را بهبود می‌بخشد.

پیشنهاداتی که میتوان در این پژوهش مطرح کرد به شرح ذیل است:

۱. تمرکز معلمان و مربیان بیشتر به سمت آموزش با روش ترتیل خوانی در قرآن باشد.
۲. معلمان و مربیان آموزشی تلاش کنند، از سنین پایین شروع به آموزش خواندن قرآن صورت بگیرد.
۳. مربیان آموزشی سعی کنند، فضای کلاس درس قرآن دانش‌آموزان ابتدایی را مفرح و همراه با تشویق کودکان انجام دهند.
۴. هدف آموزش تنها در درست خواندن قرآن نیست؛ بلکه معلمان سعی کنند کودکان را به قرآن نزدیک و نزدیک تر کنند.
۵. از امکانات آموزشی در کلاس درس قرآن استفاده شود (سی دی ها آموزشی، قلم‌های قرآنی).

منابع

- ضرغامی، نشریه تربیت اسلامی، پاییز و زمستان ۱۳۹۴، شماره (۲۱)
- Abdullah, M. (2014). Pengajian al-Quran dalam kalangan warga cacat penglihatan di Malaysia. *Jurnal Al-Bayan*, 8, 21-30.
- Alhamuddin A, Hamdani FFRS, Tandika D, Adwiyah R. Developing al-Quran instruction model through 3a (ajari aku al-quran or please teach me al-quran) to improve students' ability in reading al-Quran at Bandung Islamic university. *International Journal of Education*. 2018;10(2):95-100.

اولین کنفرانس بین المللی مطالعات مدیریت، فرهنگ و هنر

۱۵ اردیبهشت ۱۴۰۲ - تهران

1st International Conference on Management Studies, Culture & Art

5 May 2023 | Tehran

با امکان صدور گواهی نامه بین المللی

- Ardiansyah M, Sulaiman I. Penerapan metode tajdid dalam meningkatkan kemampuan membaca al qur'an siswa kelas IB SD muhammadiyah 6 gadung. MAQASID Jurnal Studi Hukum Islam. 4(2)2015.1-13.
- Ariani, S. (2017). Program Bengkel Mengaji (Upaya Peningkatan Kemampuan Tahsin Al-Qur'an Mahasiswa PAI). Jurnal Mudarrisuna - Media Kajian Pendidikan Agama Islam, 5(1), 113-144.
- Arief, M. B. (2018). Pembelajaran Literasi untuk Meningkatkan Kemampuan Membaca Al Qur'an Hadits Siswa di Ma Nurul Qur'an Bendung Jogoroto Jombang. Progressa: Journal of Islamic Religious Instruction, 1(2), 29.
- Elistuti M, Irwansyah N. Keefektifan membaca menggunakan metode struktural analitik sintetik (SAS) pada siswa yng kesulitan membaca. Konselor. 2018;10(1):33-42.
- Engkizar, E., Muliati, I., Rahman, R., & ... (2018). The Importance of Integrating ICT into Islamic Study Teaching and Learning Process. Khalifa Journal of Islamic, 1(2), 148-168.
- Fitriani, Y. (2018). Pengaruh Minat Membaca Dan Penguasaan Kosakata Terhadap Kemampuan Menulis Cerpen Kelas VI SD Negeri 68 Palembang [The Influence of Reading Interest and Vocabulary Mastery on the Ability to Write Short Stories for Class VI SD Negeri 68 Palembang]. Jurnal Pembahsi (Pembelajaran Bahasa Dan Sastra Indonesia), 8(2), 32.
- Gazhali. (2008). Metode Tartil I Cara Cepat Membaca dan Menulis Al- Quran. CV. Najwa.
- Ghani SA, Ahmad SZH, Hashim UHH, Shaadon Z, Mustapa NS. Appli- cation of basic skills in reading Arabic text for teaching and learning maharat al-qiraah. Procedia Social and Behavioral Sciences. 2012;59:26-32.
- Khudori, A., Priyatna, M., & Yasyakur, Mo. (2019). Penerapan Metode Ummi Dalam Meningkatkan Kemampuan Membaca Alquran Pada Siswa Di Kelas Iv Sd Kaifa Bogor. Prosa PAI: Prosiding Al Hidayah Pendidikan Agama Islam, 1(2B), 240-250.
- Kurniaman O, Noviana E. Metode membaca SAS (struktural analitik sintetik) dalam meningkatkan keterampilan membaca permulaan di kelas I sdn 79 pekanbaru. Primary: Jurnal Pendidikan Guru Sekolah Dasar. 2016;5(2):149-157.
- Laksono, T. A. (2021). Isyarat-isyarat Manajemen Mutu Pendidikan [Educational Quality Management Cues]. Southeast Asian Journal of Islamic Education Management, 2(1), 15-28.
- Lee, A., & Glass, J. (2012). A comparison- based approach to mispronunciation detection. In 2012 IEEE Spoken Language Technology Workshop (SLT) (Pp. 382-387). IEEE. 10.1109/SLT.2012.6424254.
- Majid, Z. A. (2019). Refleksi Al-Quran Dalam Literasi Global [Reflection of the Quran in Global Literacy]. Al Marhalah, 3(2), 81-90.
- Noh, M. A. bi C. (2011). Pelaksanaan Kelas Kemahiran al-Quran di Malaysia : Satu Analisis. Journal Os Islamic and Arabic Education, 3(1), 47-58.
- Pertiwi AD. Study deskriptif proses membaca permulaan anak usia dini. Jurnal Pendidikan Anak. 2016;5(1):759-764.
- Sai, Y. (2018). Teaching Qur'an in Iris Muslim schools-curriculum, approaches, Shihab, S. M. (2013). Alquran dan Maknanya. Lentera Hati.
- Sukaisih, T., Islam, S., Ulum, M., Jaya, M., & Selatan, B. S. (2021). Inspirasi Nderes Literasi dalam Gerakan Abadikan Kenangan dalam Tulisan [Bunyamin Alamsyah Private Islamic Higher Education Quality Management]. 1(3), 226-232.
- Syafril, S., & Yaumas, N. E. (2017). The implementation of Tartil Method in improving elementary school students' ability in reading al-Qur'an. Khalifa Journal of Islamic Educational, 1(1), 1-perspectives and implications. British Journal of Religious Education, 40(2), 148-157.
- Syarifuddin, U. H., Munir, M. (2021). Implementasi Literasi Al-Qur'an dalam Pembinaan Karakter Religiusitas Peserta Didik pada SMA/SMK di Kabupaten Sidenreng Rappang [Implementation of Al-Qur'an Literacy in the Religious Character Development of Students at SMA/SMK in Sidenreng Rappang Regency]. In Jurnal Pendidikan Agama.
- Zein, A., Mardianto, M., & Ariefky, H. (2021). Program Literasi Al Quran Di Sekolah (Studi Kasus di SD Islam Al-Amjad Kota Medan) [Al-Quran Literacy Program in Schools (Case Study at Al-Amjad Islamic Elementary School, Medan City)] (Vol. 05, Issue September, pp. 224-241).